

ЗНАЧАЈНИ КЛИМАТСКИ ДОГАЂАЈИ НА ТЕРИТОРИЈИ СРБИЈЕ У 2007. ГОДИНИ

Значајни догађаји и аномалије

Температура

- Најтоплији јануар од кад постоје мерења за многа места на територији Србије; максимална дужина трајања “топлог таласа” била је 22 дана
- У јулу на многим станицама измерене највише температуре од кад постоје мерења у Србији
- У августу двоструко више тропских дана од просека; топлотни таласи трајали од 6 до 12 дана

Падавине

- Врло кишно у марту, у северном делу Србије
- Изузетна суша у априлу
- Значајни суфицит падавина у другој половини маја
- Екстремно кишно време у октобру
- Количина падавина знатно изнад просека у новембру

2007. година је била екстремно топла у целој Србији. У целокупном расположивом низу ово је била друга најтоплија година (слика 1). Што се тиче падавина, значајан суфицит имао је северни део Србије, а остали крајеви углавном нормалне количине падавина.

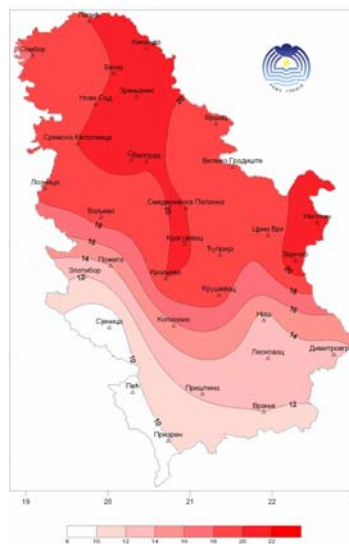
Слика 1. Одступања средњих годишњих температура у Београду за период од 1888 до 2007. Нормала се односи на период 1961 – 1990

Јануар

- Најтоплији јануар од кад постоје мерења; велика дужина трајања “топлог таласа” у целој Србији; превазиђени апсолутни максимуми температура на седам ГМС

- У већини места је број дана са снежним покривачем био знатно мањи од просека

Током јануара одступања средњих месечних температура од просека су била екстремно велика и износила су од 3.8 до 8.2 °C. За целу Србију ово је био најтоплији јануар од 1961. године до данас, а за поједине станице најтоплији од кад постоје мерења. Средње јануарске температуре су биле у домену мартовских вредности. Топлотни талас тј. период већи од 5 узастопних дана са Tmax за више од 5 °C изнад максималне дневне температуре, трајао је у Србији од 8 дана у Сјеници до 22 дана у Зајечару. На слици 2. је представљена просторна расподела дужине трајања топлотног таласа у јануару.

Слика 2. Просторна расподела дужине трајања топлотног таласа у јануару 2007. у Србији.

Падавина је било током целог месеца, са укупним количинама у границама нормале. У планинском подручју је било снежних падавина, док је у равничарским крајевима забележен знатно мањи број дана са снежним покривачем у односу на просек.

Фебруар

- Температуре знатно изнад нормале
- Падавине у границама нормале

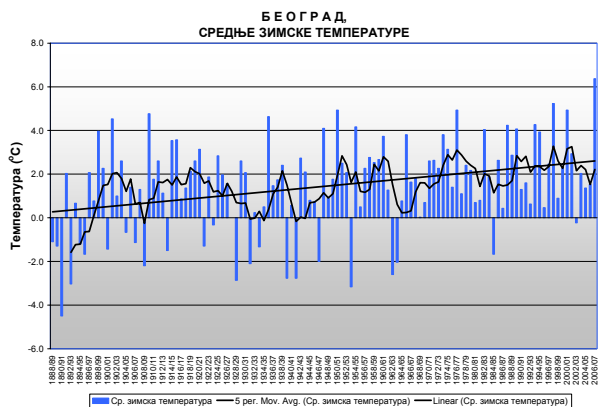
Током фебруара су средње месечне температуре у целој земљи биле позитивне и према припадајућим перцентилима налазиле се у категорији *врло топло*. Број мразних дана био је мањи од просека, а ледених дана није било у већем делу Србије.

Падавина је било током целог месеца, са количинама углавном у границама нормале. Снежни покривач се задржао на планинама, а у осталим крајевима се ретко јављао.

Зима (XII 2006 – II 2007)

- Температуре знатно изнад нормале
- Падавине у границама нормале

Протеклу зиму карактерисала су изузетно велика позитивна одступања средњих температура ваздуха од нормалних вредности (2.7 - 5.1 °C) на целој територији Србије. Најтоплије је било у Београду са средњом зимском температуром од 6.4 °C (апсолутно најтоплија зима од кад постоје мерења), затим у Лозници 5.8 °C и у Неготину 5.5 °C.

Слика 3. Средње зимске температуре у Београду у периоду 1888/89 до 2006/07 године. Црна крива линија представља 5-годишњи клизни средњак, а права линија је дугогодишњи тренд.

Количине падавина су у зимском периоду углавном биле веће од вишегодишњих просека, али су припадале опсегу нормалних вредности. Зимски период је био карактеристичан по знатно мањем броју дана

са снежним покривачем од просека у целој Србији. У појединим местима у Војводини није било ниједног дана са снежним покривачем, а просек за зиму је око 30 дана. На планинама се број дана са снежним покривачем кретао од 45 до 80, што је нешто мање од уобичајеног.

Март

- Средње минималне температуре веома и екстремно изнад нормале
- Врло кишно у северним крајевима

У марту су као и у прва два месеца, одступања средњих месечних као и средњих максималних и минималних температура била позитивна у целој земљи.

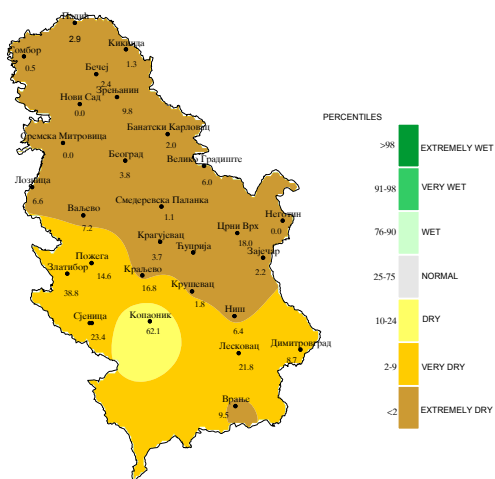
Кишно и врло кишно време било је у северном делу Србије и у планинском подручју Златибора и Сјенице.

Април

- Средње месечне температуре знатно изнад просечних
- Изузетно мале количине падавина

На територији целе Србије је било топлије од просека. Значајно позитивно одступање је имала максимална температура, нарочито током друге декаде месеца. Насупрот томе, вредности средњих минималних температура су биле знатно испод нормале. У првој половини месеца забележен је мраз.

Април је имао изузетно мали прилив падавина у односу на уобичајен. Месечне суме су биле према припадајућим перцентилима у категорији *изузетно сушно* (слика 4). У неким местима није уопште било падавина током целог месеца. Сушни период је највише угрожавао озиме усева (јечам, пшеница) и јаре културе (кукуруз, соја, шећерна репа, сунцокрет).

Слика 4. Просторна расподела количина падавина за април 2007. у Србији и категорије нормалности према припадајућим перцентилима

постоје мерења у Србији. На 12 метеоролошких станица су превазиђени досадашњи апсолутни максимуми температура. Значајни климатски догађај у овом месецу је појава топлотног таласа у централној и јужној Србији, који је трајао 6 до 11 дана. Овако дуг период узастопних високих температура у комбинацији са повећаном влагом тешко су подносили болесни, али и здрави људи.

Киша је повремено падала, нарочито у првој половини месеца, али су суме падавина биле знатно мање од уобичајених, осим на појединим станицама у Војводини. Карактеристика овог месеца је била честа појава олујних непогода праћених јаким пљусковима, грмљавином и градом. Број дана са градом и грмљавинама је био већи од просечног у многим местима широм Србије.

Мај

- Средње месечне температуре и даље знатно изнад нормале
- Кишно у многим деловима Србије

Током маја средње максималне и средње минималне температуре су биле знатно изнад нормале. Током друге и треће декаде запажена је појава великог броја тропских дана у односу на нормалне вредности у целој Србији, осим планинских крајева.

За разлику од априла, током целог маја је било кишно, са значајним суфицитом падавина у другој половини месеца. Понегде је било појава непогода праћених градом, који је на неким локалитетима проузроковао штете на пољопривредним културама.

Јуни

- Појава “топлотног таласа” у већем делу Србије
- Честа појава олујних непогода

Почетком јуна у целој земљи су регистровани летњи дани, односно максималне температуре веће од 25 °C. У другој половини месеца су највише температуре скоро свакодневно прелазиле 30 °C, а у Тимочној крајини и на југу земље и 40 °C. Апсолутни максимум је достигнут у Неготину 26.06. са измерених 41.2 °C. То је уједно највећа измерена температура у јуну месецу од кад

Јули

- Веома топло време са појавом “топлотног таласа” у многим местима
- Количине падавина знатно мање од просечних

Средње месечне температуре су биле у границама од 15.9 до 26.3 °C. Средином јула на територију Балканског полуострва извршен је продор изузетно топлог ваздуха са подручја Африке. На 20 станице у Србији превазиђени су јулски максимуми температура (табела 1). У Смедеревској Паланци је 24.07. са измерених 44.9 °C забележена највиша температура у земљи од кад постоје мерења (слика 5). Забележен је изузетно велики број тропских дана, од 15 до 25, као и велики број тропских ноћи. Топлотни талас је трајао 9 до 10 дана.

Падавина је било знатно мање од уобичајених, па је дефицит у неким местима на југу Србије био и 95 %.

Табела 1. Апсолутни месечни максимуми температуре (°C) измерени до сада и у јулу 2007.

Станице	До сада	Јули 2007.
Сомбор	39.6	40.3
Кикинда	39.0	40.0
Зрењанин	39.8	42.9
Нови Сад	39.8	41.6
Београд	40.5	43.6
Лозница	40.1	42.3
С.Паланка	43.0	44.9
В.Градиште	40.9	43.6
Неготин	42.0	42.6
Крагујевац	41.7	43.9
Ћуприја	42.4	44.6
Пожега	39.7	41.0
Крушевац	42.2	43.7
Зајечар	42.7	44.7
Златибор	34.7	35.8
Сјеница	34.0	34.7
Ниш	42.5	44.2
Димитровград	39.6	41.4
Лесковац	42.0	43.7
Врање	40.7	41.6

Август

- **Екстремно топло у већем делу Србије**
- **Падавине неравномерно распоређене**

Средње месечне температуре су се кретале од 14.7 °C на Копаонику до 24.2 °C у Београду. Забележен број тропских дана се кретао у опсегу од 16 до 24, што је било двоструко више од просека. Тропских ноћи је такође било знатно више од просека.

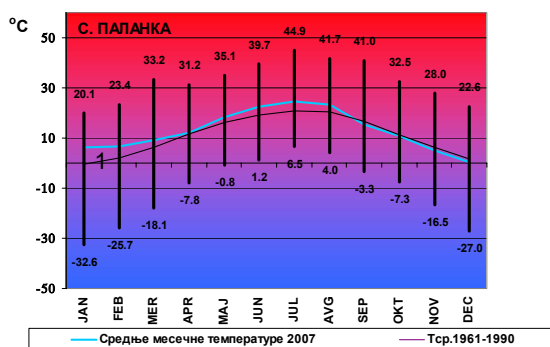
Падавине су биле чешће током прве половине месеца и биле су неравномерно распоређене.

Лето

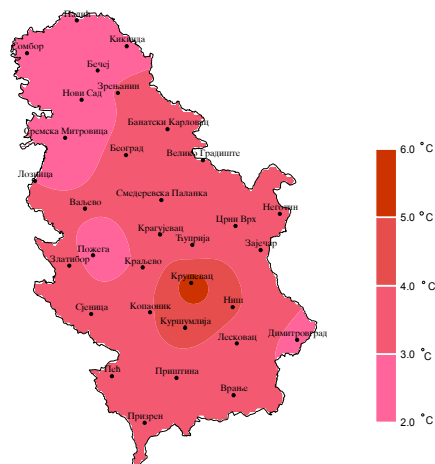
- **Екстремно топло у целој Србији**
- **Падавине неравномерно распоређене**

Протекло лето је било једно од најтоплијих лета од кад постоје мерења на територији Србије. Одступања средњих летњих температура од просека била су знатна и кретала се у границама од 2.4 у Пожеги до 5.7 у Крушевцу (слика 6). Бројеви тропских дана и тропских ноћи били су двоструко, а понегде и троструко већи од уобичајених.

Укупне летње суме падавина биле су у северном делу Србије у границама просечних вредности, док је на југу било веома сушно.

Слика 5. Средње месечне температуре у 2007. години (плава линија), нормалне вредности за период 1961 – 1990 и екстремне вредности за период од кад постоје мерења до данас (црни стубићи), за Смедеревску Паланку

Слика 6. Одступање средњих летњих температура (°C) од нормалних вредности на територији Србије. Нормала се односи на период 1961 - 1990

Септембар

- **Негативна одступања средњих температура од просека**
- **Падавине честе**

Септембар је био релативно хладан месец, са негативним одступањима средње месечне температуре у целој земљи. Средње минималне температуре биле су у већини места испод нормале, а у делу Војводине знатно и екстремно испод нормале.

Током прве декаде месеца падавине су регистроване свакодневно. Укупна месечна сума падавина је била већа од уобичајених у многим местим.

Октобар

- **Средње максималне температуре испод нормале, а средње минималне изнад или у границама нормале**
- **Врло кишно и екстремно кишно време**

Средње месечне температуре су биле у границама нормале, у већем делу Србије.

Карактеристика месеца су биле честе падавине, чије су количине биле два и три пута веће од просечних.

Новембар

- **Хладно и врло хладно време**
- **Количине падавина знатно изнад просека**

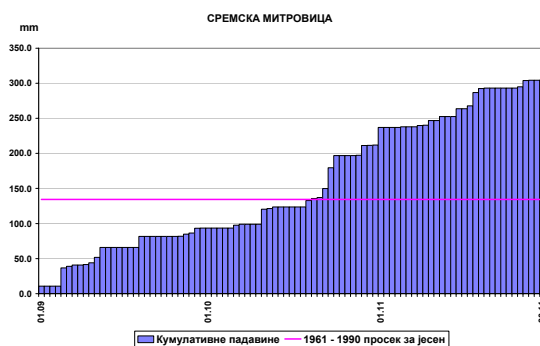
Одступања средњих месечних температура су била негативна у већем делу Србије. Мраза је било током целог месеца, при чему је укупан број мразних дана у планинским пределима био већи од просечног. Током друге декаде и крајем месеца забележени су ледени дани.

И овај месец је био кишовит на територији целе Србије. Месечне количине падавина су биле у категорији изнад, знатно изнад и екстремно изнад нормале. У неким местима су превазиђени апсолутни месечни максимуми падавина. Снежни покривач се задржао на планинама током целог месеца, а у осталим крајевима се формирао током друге и треће декаде. Број дана са снежним покривачем био је већи од просечног.

Јесен

- **Веома хладна**
- **Екстремно влажна**

Средње месечне температуре су биле ниже од просечних у свим јесењим месецима. Климатска карактеристика протекле јесени биле су знатно веће количине падавина него што је уобичајено, у целој земљи (слика 7).

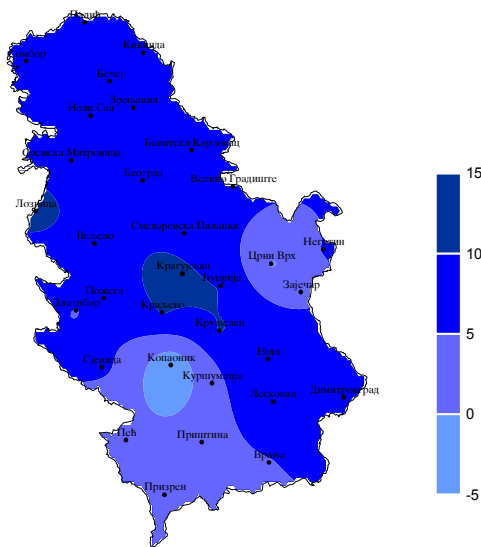
Слика 7. Кумулативне падавине за период 01.09. – 30.11. 2007. године и просечне јесење количине падавина (розе линија) у Сремској Митровици

Децембар

- **Веома хладан месец**
- **Месечне количине падавина мање од уобичајених**

У првој половини месеца је било релативно топло време у Србији. 14. децембра је продро знатно хладнији ваздух са севера Европе, па су осим минималних и максималне температуре биле ниже од 0 °С. Појава ледених дана је била карактеристика свих дана до краја године, на територији целе земље. Број ледених дана је био два и три пута већи од уобичајеног за овај месец, изузев виших планинских предела (слика 8).

Снег је падао свакодневно у другој половини месеца, али су укупне количине падавина ипак биле мање од уобичајених.

Слика 8. Одступања броја ледених дана у децембру 2007. године од нормале за период 1961-1990, на територији Србије

Јануар - Децембар

Анализа средњих годишњих температура, годишњих количина падавина, њихових одступања од нормалних вредности и припадајућих перцентила показује да је 2007. година била екстремно топла, са великим количинама падавина у северном делу Србије, а у осталим крајевима са количинама падавина у границама нормале.